

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет науки і технологій
ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та
архітектури»

В.І. Харченко, В.І. Большаков,
Т.А. Шпаковська, В.М. Волчук

Час пошуків та відкриттів приває...

Історичний нарис

Вчора та сьогодні

Збірка статей

В.С. Вахрушева, С.І. Губенко, Н.В. Грузін, О.Б. Загородній,
В.І. Любушкін, Д.С. Нечепуренко, О.Ю. Єрко

До 80-річчя з дня заснування кафедри
матеріалознавства та обробки матеріалів

Дніпро
2025

УДК 378.6(477.63)"19/20"

Час пошуків та відкриттів приває...: Історичний нарис /
В.І. Харченко, В.І. Большаков, Т.А. Шпаковська, В.М. Волчук. —
Дніпро: ННІ ПДАБА, 2025. — 72 с.

Кафедра є основою всієї структури вишу. На її базі розбудовуються численні напрями різнопланової діяльності учбового закладу. У свою чергу, на кафедрі працюють яскраві особистості, які об'єднуються одною ідеєю пошуків, розробкою визначеного, обраного колективом співробітників, наукового напрямку. І на ньому роками формується науково-педагогічна палітра кафедри. Її зміст збагачується пошуками кожного, хто працює на кафедрі в даний час. Таким чином, протягом багатьох років вимальовується колективний портрет кафедри.

УДК 378.6(477.63)"19/20"

© В.І. Харченко, 2025

© В.І. Большаков, 2025

© Т.А. Шпаковська, 2025

© В.М. Волчук, 2025

Замість епіграфа кілька рядків спостережень авторів:

У 2025 році виповнюється 95 років з дня заснування Придніпровської державної академії будівництва та архітектури (1930 р.), її розвиток складає кілька етапів: Дніпропетровський будівельний інститут (ДБІ, 1930 р.), Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут (ДІБІ, 1935 р.), Придніпровська державна академія будівництва та архітектури (ПДАБА, 1994 р.).

І всі ці 95 років існування нашого вишу розквітають щовесни, будять фантазію, кличуть до пошуків при велетня каштана, які ростуть на госп. дворі академії. Вони охороняють нас, а ще говорять про непорушність розвитку навколишнього світу та його багатство.

А протягом 80 років (1945 – 2025) наші каштани дарують свою красу співробітникам кафедри технології металів (1945 – 1998), яка у 1999 році отримала нову назву – кафедра матеріалознавства та обробки матеріалів, яка успішно працює по теперішній час, а в цьому році святкує своє 80-річчя.

Науковці, викладачі, дослідники, співробітники численних лабораторій кафедри своєю працею у різні часи складають, формують її пворче обличчя, тому всі вони символічно є авторами цієї книги, нашими одnodумцями і колегами. Їм присвячена перша частина нашого нарису, а про сьогодення колективу розповідає друга частина, з якої видно, що процес прыває і крапку ставити неможливо.

Кафедра технології металів
1945 – 1999 рр.

Перші кроки – поєднання попереднього досвіду з найсучаснішими ідеями

1945 – 1985 рр.

Кафедру технології металів було створено у 1945 році і вона належала до механічного факультету Дніпропетровського інженерно-будівельного інституту (ДІБІ). Механічний факультет випускав інженерів зі спеціальності «Будівельні машини та устаткування». Головними навчальними дисциплінами кафедри були: технологія металів і металознавство та зварювання. У перші роки навчальний процес на кафедрі забезпечували чотири викладача та дві особи навчально-допоміжного персоналу. Засновником і завідувачем кафедри був доцент Г. Ф. Дьогтев.

Початок роботи кафедри припадав на час післявоєнної відбудови та інтенсивного розвитку нашої країни (1945 – 1949). Відповідно з потребами промисловості і будівництва розширював та поглиблював свою діяльність і ДІБІ. У цей час інститут готує інженерів-будівельників, інженерів-механіків та інженерів-технологів. Окрім денної форми освіти відкриваються вечірній та заочний факультети, розширюється коло спеціальностей, змінюються навчальні плани, з'являються нові дисципліни.

Кафедра технології металів бере активну участь у цій роботі. Збільшується викладацький склад кафедри.

Спочатку на кафедрі прийшли С. Л. Бабченко, І. А. Півненко, В. І. Харченко, пізніше – А. Е. Вязовой, В. В. Савич, Н. П. Рубцов, П. В. Шевченко, Ю. В. Ревін, В. М. Плакун, Ф. Ф. Вашкевич, Ю. І. Хоменко, О. П. Носенко, А. Н. Лукьянскова, Л. Н. Гасік, Л. В. Мухіна. З плином часу викладацький склад змінювався не тільки чисельно, але і якісно: одні йшли в аспірантуру, інші, захищали дисертації.

Переломним моментом в житті кафедри став захист Г. Ф. Дьогтевим в 1961 році докторської дисертації і відкриття при кафедрі аспірантури. У той час кафедра виконувала найбільший обсяг госпдоговірних наукових робіт в інституті. Головна роль у цій роботі належала Г. Ф. Дьогтеву. Далі необхідно зупинитися на особистості Григорія Федоровича.

Він закінчив Дніпропетровський металургійний інститут (1933). В ДІБІ працював завідувачем кафедри технології металів (1945 – 1985), професором цієї ж кафедри (1986 – 1988), деканом механічного факультету (1948 – 1956). Основними напрямками його наукової діяльності були: технологічні способи підвищення довговічності деталей машин і обладнання на підприємствах машинобудування та підприємствах з виробництва будівельних матеріалів; теплообмін в нагрівальних установках на металургійних підприємствах. Г. Ф. Дьогтев опублікував близько 200 наукових праць, у нього було багато учнів і послідовників,

які продуктивно працювали під його керівництвом.

Звертаючись до діяльності співробітників кафедри, слід відзначити, що всі вони були задіяні на виконання великої кількості науково-дослідних робіт. Ці роботи впроваджувалися у виробництво і супроводжувалися публікацією статей у наукових журналах багатьох ВНЗ нашої країни. І не випадково саме в ті роки на кафедрі захистили кандидатські дисертації А. Е. Вязовий, О. Р. Матвеев, Ю. В. Ревін, В. І. Харченко, П. В. Шевченко, С. А. Бабченко.

Кафедра однією з перших у Дніпропетровську почала дослідження, проектування та впровадження печей на газовому паливі, нанесення покриттів в електростатичному полі, дослідження плазмових технологій. Широкою була і географія впровадження результатів досліджень у виробництво: Дніпропетровськ, Дніпродзержинськ, Херсон, Миколаїв, Луганськ, Армавір, Саратов, Астрахань, Курган.

Помер Григорій Федорович 30 листопада 1988 р. (м. Дніпропетровськ). 3 липня 2004 року рішенням Вченої ради ПДАБА студентам механічного факультету призначалася стипендія імені Г. Ф. Дьогтева.

Нові ідеї, нові пошуки 1986 – 1998 рр.

У 1986 році з обранням завідувачем кафедри професора В. І. Большакова починається новий етап розвитку кафедри. З його приходом розширились дослідження з питань матеріалознавства, пов'язані безпосередньо з будівельною індустрією.

У цей період під керівництвом В. І. Большакова проводяться дослідження, розробки, експертизи та вироблення практичних рекомендацій з удосконалення технології контрольованої прокатки і «прямого гарпу». У цих дослідженнях і розробках він плідно співпрацює з відомими вченими-матеріалознавцями М. А. Бернштейном, А. П. Гуляєвим, Ю. Н. Тараном-Жовніром, І. Г. Узловим, І. Е. Долженковим, В. К. Флоровим, Л. І. Тушинским, Г. М. Воробйовим, В. В. Калмиковим, Ю. І. Пилипченком, Д. П. Пимаховим, а також співробітниками кафедри металевих, дерев'яних і пластмасових конструкцій і, звичайно, з співробітниками своєї кафедри — Г. Ф. Дьогтевим, В. І. Харченком, А. Е. В'язовим, Л. Н. Гасіком, О. П. Носенком, Ф. Ф. Вашкевичем, Л. Н. Дейнеко, Г. Д. Сухомлиним, Л. В. Мухіною, О. Ю. Мироною, з аспірантами А. Н. Лукьянсковою, С. М. Антоновим, Н. А. Смольяніною, В. Н. Ричаговим,

Х.А.Аскеровим, А.Я.Спільник, А.М.Дубиною, І.Я.Гречною, Н.Е.Погрібною.

У наступні роки в інституті під керівництвом В.І.Большакова, обраного ректором (1987 р.) створюється і плідно функціонує популярний науковий колектив. Зростає кількість докторів наук, відкриваються спеціалізовані вчені ради (спочатку по захисту кандидатських, а потім і докторських дисертацій). Як наслідок цієї роботи В.І.Большакова – ДІБІ отримує в 1994 році статус Придніпровської державної академії будівництва та архітектури (ПДАБА).

Паралельно розвивається і наукова школа В.І.Большакова. Про що говорить список вчених, які під його керівництвом написали і захистили кандидатські дисертації (1988 – 1996 рр.): С. М. Антонов (1988); Н. А. Смольянинова (1988); В. Н. Ричагов (1990); Х. А. Аскеров (1992); А. Я. Спільник (1992); А. М. Дубина (1993); І. Я. Гречная (1993); Н. Е. Погрібна (1996).

Кафедра матеріалознавства
та обробки матеріалів
1999 – по теперішній час

Заслугою професора В. І. Большакова є створення наукової школи з прикладного матеріалознавства, кандидатської, а потім і докторської рад з матеріалознавства в машинобудуванні. Він засновує і успішно проводить зі співробітниками кафедри постійно діючий семінар з проблем сучасного матеріалознавства.

З 1999 року в ПДАБА відкрито спеціальність «Прикладне матеріалознавство». Кафедра, керована В. І. Большаковим, отримує нову назву – кафедра матеріалознавства та обробки матеріалів і стає науковим і методичним центром в нашому регіоні. Щорічно проводяться «Стародубовські читання» в рамках Міжнародної наукової конференції, Українсько-польський семінар з механіки з виданням доповідей цих конференцій у наукових збірках та журналах, видається підручник «Матеріалознавство» українською мовою.

Також В. І. Большаков розпочинає роботу міжвузівського загальноміського семінару з конструкторських матеріалів, що застосовуються у будівництві, який проводиться на базі кафедр ПДАБА: «Матеріалознавство та обробка матеріалів», «Будівельні матеріали», «Хімія», «Організація і управління будівництвом».

Названі конференції та міжвузівський семінар під активним керівництвом В. І. Большакова успішно працювали, генеруючи все нові наукові ідеї.

Досягнення у науково-дослідній роботі кафедри існують, не як окрема самоціль, тобто, як наслідок «чистої» наукової думки, вони тісно пов'язані з навчально-педагогічною діяльністю всіх викладачів. Кафедра була переорієнтована на матеріалознавство та будівельне матеріалознавство. Цей перехід дозволив провести впровадження матеріалознавчих методів у будівництво, а також розширити та покращити рівень, як дослідницьких робіт, так і навчально-педагогічної діяльності в цілому.

Підвищення професійного рівня викладацького складу відбулося за рахунок знайомства зі світовими досягненнями. Студенти та викладачі кафедри беруть участь у англо-українському проекті «Прикладне матеріалознавство», учасники якого мають змогу досконально вивчити одну або дві іноземні мови (мовні та спеціалізовані стажировки у провідних вузах Європи). І як наслідок цієї підготовки захист магістерських робіт студентами ПДАБА у Європейських університетах під подвійним керівництвом професорів України, Франції, Німеччини, Швеції. Цей договір про подвійне дипломування був першим подібним договором підписаним ПДАБА з провідними іноземними ВНЗ. Він відкривав абсолютно нові горизонти для студентів ПМ. Застосовуючи отримані в стінах рідної академії та ТУВАФ знання, вони могли будувати свою професійну кар'єру не тільки в Європі,

але й по всьому світу від Мексики та США до Австралії та Китаю. Працедавці з Маріуполя, Запоріжжя, Дуйсбурга, Зальцгіттера, Сент-Луїса та інших міст визначали високий професійний рівень випускників кафедри МіОМ.

Доказом цього твердження була і ще одна оригінальна методична знахідка. А саме, видання двома мовами – англійською та українською захищених магістерських дипломів. У серії робіт бакалаврів та магістрів були надруковані дипломи студентів кафедри МіОМ: А. В. Михайлової – Дослідження характеристик утомлення конструкційних сталей з різними системами легування; А. В. Рязанової – Вплив хімічного складу та параметрів контрольованої прокатки на формування структури та комплексу експлуатаційних властивостей сталі 10Г2ФБ, Д. С. Зотова – Дослідження кінетики розпаду переохолодженого аустеніту конструкційної сталі модифікованої нітрідоутворюючими елементами).

Продовженням цього процесу був захист дисертацій співробітниками кафедри також під подвійним керівництвом іноземних та українських професорів. Так, у 2002 році О. В. Данилова захистила дисертацію доктора філософії в Ліонському національному інституті прикладних наук (Франція) під спільним керівництвом професора В. І. Большакова (Україна) і професора К. Еснуфа (Франція). Цей процес був продовжений у 2011 році під

подвійним керівництвом у Руанському університеті (Франція) В. І. Куксенко захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора філософії за спеціальністю матеріалознавство. У 2012 році у цьому ж університеті захистила дисертацію О. В. Калохтіна, а у 2013 – у Королівському технічному університеті (м. Стокгольм, Швеція) захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора філософії А. В. Рязанова (науковий керівник В. І. Большаков).

Процесу подвійного керівництва науково-дослідними роботами звичайно сприяло і те, що професор В. І. Большаков і його наукова школа отримали широке міжнародне визнання.

Так В. І. Большаков був обраний: членом Інституту матеріалів (Лондон); членом товариства чорної металургії (США); дійсним членом Інституту гірських, металургійних та нафтових інженерів Канади; Почесним професором Університету Св. Климента Охридського (Македонія); членом Нью-Йоркської Академії наук; В. І. Большакову присвоєно звання «Почесний професор Варшавської Політехніки».

Підвищення рівня педагогічної роботи продовжувалося і в рамках діяльності по підготовці кадрів. Колектив кафедри МІОМ плідно співпрацював з фахівцями кафедр будівельних спеціальностей рідної академії та

інших вузів міста. У сумісних дослідницьких роботах фахівці кафедри МІОМ успішно втілювали свою методологію у дослідженні будівельних матеріалів. Ця співдружність дозволяла виконувати широкий спектр науко-дослідних робіт і на їхніх матеріалах захищати дисертації на стиках двох або кількох наук. Саме за результатами таких досліджень під керівництвом професора В. І. Большакова докторські дисертації захистили: В. М. Ричагов, Л. М. Дейнеко, С. А. Щербак, В. М. Дерев'янка, О. Л. Дворкін, В. В. Данішевський, А. П. Приходько, С. В. Бобирь, М. В. Шпірько. Внаслідок цієї дослідницької роботи був випуск кількох монографій, а саме: В. І. Большаков, В. М. Дерев'янка «Дисперсно-армовані покриття будівельних конструкцій та технологічного обладнання». 2001. 231 с.; В. І. Большаков, В. В. Данішевський «Асинтетичні методи розрахунку композитних матеріалів з урахуванням внутрішніх структур». 2008. 196 с.; В. І. Большаков, Л. І. Тушинський «Структурна теорія зміцнення конструкційних сталей та інших матеріалів». 2010. 484 с.; В. І. Большаков, А. П. Приходько, Н. В. Шпірько «Будівельні матеріали, модифіковані мінеральними дисперсними системами техногенного походження». 2012. 203 с.; В. І. Большаков, Н. В. Шпірько, А. П. Приходько «Жаростійкі теплоізоляційні матеріали

на основі неорганічних в'язучих і мінеральних волокон». 2012. 208 с.

Поряд з плідною міжвузівською та міжкафедральною роботою на кафедрі МІОМ проводилася багатопланова діяльність по підготовці власних наукових кадрів та підвищенню кваліфікації всіх співробітників. Результатом цієї ціленаправленої роботи під керівництвом В. І. Большакова захистили кандидатські дисертації: О. В. Бекетов, О. В. Узлов, І. О. Тюперев, В. І. Куксенко, А. В. Маковська, Н. О. Ротт, С. В. Іванцов, Г. О. Чайковська і докторські Г. Д. Сухомлин, В. Д. Лаухін та В. М. Волчук. Наслідком цієї роботи власних співробітників кафедри також був випуск з монографій: В. І. Большаков, Д. В. Лаухін «Полігонізація аустеніту при контрольованій прокатці», 2011, 268 с.; В. І. Большаков, В. І. Куксенко «Гольчатий феррит будівельних сталей», 2012, 132 с.; В. І. Большаков, А. В. Маковська «Структура та властивості продуктів розпаду переохолодженого аустеніту», 2012, 160 с.

Активно продовжувалася ця робота і далі. Так докторські дисертації захистили: з докторанти: В. І. Сухомлин, Є. І. Заяць, О. В. Бекетов; з здобувача: О. П. Носенко, Т. О. Дергач, О. П. Юшкевич. Кандидатські дисертації по кафедрі матеріалознавства та обробки матеріалів підготували: 4 аспіранти: Т. В. Ткач, Г. В. Дрожевська,

Є. О. Грималовська, І. С. Федорова; з здобувача:
О. Б. Загородній, Т. В. Семенов, В. Д. Лаухін.

Свідченням активності в галузі досліджень матеріалів і застосування новітніх технологій є те, що працівниками кафедри з 1995 по 2025 роки отримано близько 100 авторських свідоцтв і патентів України.

Підтвердженням визнання наукових заслуг завідувача кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів, професора В. І. Большакова було присудження йому в 1992 р. звання Заслуженого діяча науки і техніки України, а в 1999 році Державної премії України в галузі науки і техніки.

З 1999 р. академія почала прийом на спеціальність «Прикладне матеріалознавство» і кафедра як базова з цієї спеціальності перейшла до розряду випускаючих і була перейменована в кафедру матеріалознавства і обробки матеріалів.

З випускників аспірантури і докторантури при кафедрі сформувалась наукова школа матеріалознавців, очолювана В. І. Большаковим. Ця школа набула авторитету не тільки в Україні, але і за її межами: в країнах СНД, Польщі, Македонії, Югославії, Словаччині, Франції та ін.

При кафедрі функціонували 4 науково-дослідні лабораторії: плазмотехнологій і електрометалізації; експериментальних наукових досліджень; рентгено-структурного аналізу; електронно-мікроскопічних

досліджень, а також науково-дослідна група зміцнення металів.

Лабораторії були оснащені обладнанням для випробувань, сучасними термічними пічками, устаткуванням плазменого напилення, електронним і оптичним мікроскопами, рентгеноструктурним аналізатором ДРОН-4-07. На право користування іонізуючими джерелами випромінювання видана ліцензія Державним управлінням екології і природних ресурсів.

Слід відмітити кілька унікальних моментів у розвитку кафедри технології металів (ДІБІ 1945 – 1995), а потім матеріалознавства та обробки матеріалів (ПДАБА, 1999 і до тепер). Час багатопланово відбився в біографії як кафедри в цілому, так і у житті кожного її співробітника. Перший унікальний момент – це те, що за 70 років існування кафедри її очолювали лише два завідувача – професор Г. Ф. Дьогтев (1945 – 1986) і професор В. І. Большаков (1986). Існує ще одна унікальна характерна риса особистостей двох професорів. Їхні біографії об'єднуються не лише однією кафедрою. При всій відмінності уподобань, характерів і поглядів двох вчених, їм обом властиве гостре відчуття свого часу. Вони вміли почути, уловити, розпізнати вимоги, потреби сучасного життя і не тільки розпізнати, а ще й втілити те, що відчули, у наукові звершення.

У бурхливий час післявоєнної відбудови і подальшого розвитку нашої країни Г. Ф. Дьогтеву у першому десятилітті існування кафедри, керуючись вимогами сьогодення, зумів створити високопрофесійний колектив фахівців. Співробітники кафедри органічно поєднували педагогічну роботу з широкою науково-дослідницькою діяльністю, результати якої плідно використовувалися багатьма підприємствами України. Ця робота продовжувалася на протязі кількох послідовних десятиліть.

Кращі традиції поєднання педагогічної та наукової діяльності, які склалися у період керівництва Г. Ф. Дьогтева, влучно підхопив В. І. Большаков. Враховуючи потреби вже свого часу Володимир Іванович направив діяльність кафедри за маршрутом продиктованим новою епохою. Він розробив велику багаторічну програму розвитку кафедри.

У 1961 році Г. Ф. Дьогтев відкрив аспірантуру на кафедрі. А з 1986 року В. І. Большаков розширив дослідження з питань технології металів, пов'язаних з будівництвом, а далі кафедральна тематика розробок щорічно поширювалася. Колектив співробітників кафедри розробляв самий широкий аспект проблем сучасного інженерного матеріалознавства.

На кафедрі працювали 17 викладачів: професори: д.т.н., проф. В. І. Большаков – завідувач кафедри (працює з 01.09.1986 р.), д.т.н., проф. Г. Д. Сухомлин

д. т. н., професор,
зав. кафедри
1945-1985 рр.
Григорій Федорович
Дьогтев

к. т. н., професор
Віктор Іванович
Харченко

д. т. н., професор,
зав. кафедри
1986-2018 рр.
Володимир Іванович
Большаков

д. т. н., професор
Юрій Ісайович
Дубров

д. т. н., професор
Георгій Дмитрович
Сухомлин

д. т. н., професор,
зав. кафедри
2018-2020 рр.
В'ячеслав Дмитрович
Лаухін

(працював з 01.05.1995 р.), д.т.н., проф. Ю. І. Дубров
(працював з 20.07.1998 р.), д.т.н., проф. Д. В. Лаухін
(працював з 01.12.2000 р.), д.т.н. проф. В. С. Вахрушева
(працює з 15.01.2004 р.), доценти: к.т.н. Ф. Ф. Вашкевич
(працював з 01.11.1967 р.), к.т.н. А. Я. Спільник (працював
з 10.10.1975 р.), к.т.н. І. А. Тюперев (працював з

об.об.1994 р.), д.т.н. В. М. Волчук (працює з 01.09.1999 р.), к.т.н. О. О. Чайковський (працював з 14.02.2000 р.), к.т.н. О. П. Носенко (працював з 01.07.1987 р.), к.т.н. О. В. Узлов (працює з 01.03.2004 р.), д.т.н. О. В. Бекетов (працює з 01.09.2007 р.), к.т.н. Н. О. Ротт (працювала з 01.12.2010 р.), С. В. Іванцов (працював з 21.11.2006 р.); асистенти: О. Б. Загородній (працює з 01.09.1992 р.), а також: провідний співробітник кафедри Т. О. Дергач (працювала з 14.04.2012 р.), завідувач лабораторією В. І. Журавель (працював з 01.09.1966 р.) і старший лаборант О. В. Лясопа (працював з 02.07.2007 р.) лабораторії плазмотехнології, молодші наукові співробітники В. І. Любушкін (працює з 22.07.1993 р.) і В. Д. Лаухін (працював з 02.12.2009 р.), інженер кафедри І. А. Трофімова (працювала з 09.2014 р.). Окрім цього на кафедрі працював запрошений з іншого вузу фахівець високого рівня: д.т.н. А. В. Кравченко (з 05.07.2012 р.).

Запрошення фахівців інших вузів, широке співробітництво з відомими вченими – ще одна добра традиція, яку повсякчасно розвивав В. І. Большаков, намагаючись поєднати досвід, ерудицію провідних фахівців з ентузіазмом, науковим пошуком співробітників середнього та молодшого поколінь.

Формуючи та розвиваючи свою наукову школу В. І. Большаков у першу чергу спирався на науково-

методичну роботу професорів кафедри. Окрім Володимира Івановича на кафедрі працювали чотири професори.

Із появою на кафедрі МІОМ проф., д.т.н. Ю. І. Дуброва з 2000 р. різко збільшилася кількість наукових досліджень та публікацій в центральній пресі. Цей вчений зумів широко впровадити математичні методи в матеріалознавство, що дало змогу вивести на більш високий рівень наукові дослідження на кафедрі. Його дослідження по оптимізації виробництва чавунних валків, теоретико-інформаційному підході оцінки структури металів, застосуванню теорії мультифракталів для прогнозу якісних характеристик різних матеріалів, визначенню області компромісу механічних властивостей металів та багате інших опубліковані в центральних журналах України.

Одним з головних принципів, що формували пріоритетну наукову тематику кафедри було виконня робіт під керівництвом д.т.н., проф. Г. Д. Сухомлина: по-перше, це дослідження структурних перетворень при термомеханічній обробці низьколегованих сталей та впливу спеціальних низькоенергетичних границь в доевтектоїдному фериті на структуру і властивості низьковуглецевих сталей, по-друге аналіз впливу структури та механічних властивостей на енергетичні характеристики опору руйнуванню високов'язких

прубних та будівельних сталей, та розробка засобів прогнозування якісних характеристик металу.

Д.т.н., проф. В. С. Вахрушева успішно співпрацювала з ведучими науково-дослідницькими інститутами: Інститут чорної металургії (член спеціалізованої ради), Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут», є членом редколегії журналу «Питання атомної науки і техніки».

Протягом 2011 – 2013 років виконувала науково-дослідні роботи з провідними підприємствами пружної галузі. Виконані дослідження по вивченню впливу технологічних факторів виробництва на структурну текстуру і властивості пруж із сплавів титану, які використовуються в паливних системах усіх типів літаків «Boing». В результаті виконання робіт видані рекомендації по поліпшенню якості пруж відповідно до вимог зарубіжних фірм.

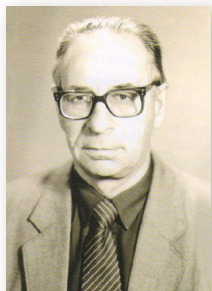
У 2014 році В. С. Вахрушеві була присуджена Державна премія України в галузі науки і техніки за роботу «Підвищення ресурсів гірничо-металургійного устаткування на основі інноваційних технологій інженерії поверхні».

Одним з найбільш відповідальних моментів у житті кафедри було виховання власних кадрів. Так випускник академії Д. В. Лаухін у 1997 р. поступив в аспірантуру до

проф. В. І. Большакова і у 2003 році захистив кандидатську, а у 2012 році – докторську дисертації. У 2011 році д.т.н. Д. В. Лаухін став лауреатом премії К. Ф. Стародубова «За значний вклад в галузі матеріалознавства». У 2014 ДАК МОН України присвоїв Д. В. Лаухіну вчене звання професора.

Розширити свій науковий потенціал проф. Д. В. Лаухіну дозволили виступи на міжнародних науково-практичних конференціях і робота на сучасному електронно-мікроскопічному устаткуванні під час зарубіжних стажувань. Плідна співпраця колективу кафедри (відповідальні виконавці доц. О. П. Носенко і с.н.с. Г. Д. Сухомлин) з фахівцями центральної заводської лабораторії ВАТИ «Маріупольський металургійний комбінат» над проблемою охолодження розкатів на рольгангу дала можливість зібрати наукові дані і опублікувати монографію «Полігонізаційна контрольована прокатка» (автори В. І. Большаков, Д. В. Лаухін). Областю наукових інтересів проф. Д. В. Лаухіна було: підвищення міцності будівельних сталей, контрольована прокатка повстого листа, електронна мікроскопія, що просвічує, мікролегування, голчастий ферит, полігональна субструктура аустеніту, спеціальні межі елементи наноструктур, Z-напрям.

Важкою втрапою для кафедри матеріалознавства стала смерть д.ф.-м.н., проф. Г. М. Воробйова, який був чудовою людиною, високоосвіченим фахівцем, прекрасним педагогом. До останніх днів життя проф. Г. М. Воробйов висував оригінальні сучасні наукові ідеї і пропозиції. Створена ним рентгенівська лабораторія набула широкої популярності. Г. М. Воробйов був дійсним членом Академії екологічних наук України. У його творчому багажі налічувалося більше 500 друкарських робіт. Він залишив цілий ряд своїх послідовників, випустивши більше 10 кандидатів і докторів технічних наук.

Змістовною, багатоплановою, високо-професійною була діяльність на кафедрі МіОМ доктора фізико-математичних наук, професора В. В. Россіхіна. Фахівець найвищого рівня, широкоосвідчений спеціаліст, інтелектуал В. В. Россіхін

залишив великий науковий спадок. Він був знаний у багатьох країнах світу. В останні роки свого життя професор успішно розробляв актуальнішу наукову тематику. Його роботи «Розрахунки базисних функціоналів і спінової константи молекул твердих тіл», «Модифікація розрахунків ядерного магнітного екранування і постійних

спіно-спінового впливу молекул твердих тіл» викликали широкий інтерес і користувалися великим попитом спеціалістів.

Плідна науково-дослідна робота членів кафедри була тісно пов'язана з великою кількістю підприємств. Так під керівництвом професора О. П. Носенка виконувалися наступні програми довгострокової співпраці із: металургійним комбінатом ПАО «МК»Азовсталь» Програма за визначенням причин відсортовування листового прокату стану збоо по ИПГ на штрипсовых марках сталі. Виконавці: проф. О. П. Носенко, асп. І. С. Федорова; металургійним комбінатом ПАО «ММК» – Програма науково-дослідних робіт згідно договору на надання послуг між ПАО «ММК» та ПДАБА м. Дніпропетровськ. Ціль цієї програми: Апробація нової методики оцінки опірності крихкому руйнуванню конструкційних сталей, вживаних у будівництві. Виконавці: проф. О. П. Носенко, асп. І. С. Федорова

Можливість здійснення цих програм була обумовлена «Методикою проведення випробувань на розтягування при температурах для визначення характеристик крихкої міцності, механічної стабільності і оцінки якості

конструкційних сталей» яка була розроблена д.т.н., проф. В. І. Большаковим, д.ф.-м.н. С. А. Котречко.

На металургійному комбінаті «Криворіжсталь» виконувалася робота по вивченню властивостей термічно зміцненої стержневої арматури з прокатного нагріву в потоці безперервного прокатного стану.

Також фахівцями кафедри досліджувалися проблеми зберігання та модернізації масових типових 3 – 5-поверхових житлових будинків, збудованих у великій кількості в 1960 – 1970-х роках на Україні та в країнах СНД. Присвячені дослідження пошуку можливостей найбільш ефективних шляхів надбудови будь-яких існуючих малоповерхових будівель.

Виконувались науково-дослідні роботи згідно договорів з підприємствами КБ «Прогрес» м. Запоріжжя і «Дніпроспецмаш» м. Дніпропетровськ. Для вищезазначених підприємств були розроблені нові жаростійкі матеріали для захисту газотурбінних двигунів, котрі дозволяють підвищити надійність і довговічність турбін. Технологія отримання захисних покриттів впроваджена на підприємстві ЗМКБ «Прогрес» і ПО «Мотор Січ».

Було проведено роботи по інженерно-технічному обстеженню будівельних конструкцій та авторському нагляду розроблених методик по знищенню зон

знеміцнення при повторному нагріванні та виключення впливу підвищених температур на руйнування бетону при реабілітації та повторному застосуванні будівельних конструкцій.

Науково-дослідна діяльність, робота по підготовці та підвищенню кадрів, зв'язок з промисловими підприємствами, всі ці напрями у діяльності кафедри об'єднувалися однією метою — покращення навчально-педагогічного процесу і як результат кафедра матеріалознавства і обробки матеріалів перейшла до розряду випускаючих. І її студенти, магістри та аспіранти брали участь у багатьох міжнародних конференціях всеукраїнських конкурсах та ставали лауреатами іменних стипендій. Так, 37 студентів кафедри були лауреатами іменних стипендій: ім. Г. М. Дьогтева; ім. К. Ф. Стародубова; стипендії ректора «За значні досягнення в навчанні та науковій діяльності» та стипендіальної програми «Завтра.ІА» Фонду Віктора Пінчука.

Розширювалися наукові зв'язки з КТН (Стокгольм, Швеція), INSA de Lyon, INSA de Rouen (Франція), найбільш тісні зв'язки кафедра мала з TU Bergakademie Freiberg, Німеччина. Так у грудні 2008 року був підписаний «Меморандум про взаєморозуміння» на рівні ректорів обох ВНЗ. 3 грудня 2009 р. перший аспірант мав можливість

виконувати свою дисертаційну роботу під подвійним керівництвом з німецької та української сторін.

В межах програми Leonhard Euler з магістра спеціальності ПМ пройшли місячне стажування в Technische Universität Bergakademie Freiberg і підготували матеріали для магістерських робіт. В жовтні-листопаді 2012 р. доц. каф. МІОМ О. В. Узлов пройшов стажування в Technische Universität Bergakademie Freiberg. В межах даного стажування було підготовлено згоду про подвійне дипломування між каф. МІОМ і Institut für Eisen- und Stahltechnologie. Згоду про подвійне дипломування урочисто підписали ректор ПДАБА, д.т.н., проф. В. І. Большаков і ректор Technische Universität Bergakademie проф. Мейер. Вперше в історії ПДАБА студенти мали змогу отримати разом з дипломом ПДАБА диплом престижного європейського ВНЗ. Перші 4 студента спеціальності ПМ почали навчання за даною програмою з 01.10.2012 р. У лютому 2014 був захист першого диплому в Фрайберзі магістром А. В. Кривцовою.

Для успішного забезпечення навчального процесу викладачі кафедри плідно працювали на ниві видавництва підручників, серед яких найбільш значущі:

– Большаков В. И. Атлас структур металлов и сплавов: учеб. пособие / В. И. Большаков, Г. Д. Сухомлин, Д. В. Лаухин. – Д. : ПДАБА, 2010. – 174 с.

– Большаков В. И. Структурная теория упрочнения конструкционных сталей и других материалов: монография / В. И. Большаков, Л. И. Тушинский. – Д. : Свидлер А. Л., 2010. – 482 с.

– Большаков В. И. Оборудование термических цехов, технологии термической и комбинированной обработки металлопродукции: учебник / В. И. Большаков, И. Е. Долженков, А. В. Зайцев. – Д. : РИА Днепр-VAL, 2010. – 619 с.

– Большаков В. І. Технологія обробки матеріалів: навч. посіб. для студ. спец. «Прикладне матеріалознавство» / В. І. Большаков, В. І. Марченко, Ф. Ф. Вашкевич, О. П. Носенко, І. А. Тютетрев, Ю. І. Хоменко. – Д. : ПДАБА, 2012. – 160 с.

– Большаков В. И. История развития термического упрочнения проката: монография. – Д. : ПГАСА. 2012. – 386 с.

Вченою радою ДВНЗ ПДАБА було прийнято рішення про заснування збірника наукових праць «Металознавство та термічна обробка металів». Головним редактором призначено проф., д.т.н. В. І. Большаков.

За період 2009 – 2015 рр. викладачами кафедри опубліковано 2 підручника, 4 навчальних посібника, 13 монографій, 257 наукових статей, 26 методичних вказівок.

Навчальний процес на кафедрі був стовідсотково забезпечений робочими та навчальними програмами, підручниками. Кафедра активно втілювала в навчальний процес комп'ютерні програми для виконання розрахунків в курсових та дипломних проектах, для контролю знань студентів, використання сучасних ПОЕМ підвищувала рівень проведення лекційних, практичних та лабораторних занять.

Незважаючи на свій солідний вік, колектив кафедри МіОМ мав великі плани, які базувалися на обраній приєдності – навчально-педагогічній, науково-дослідній та роботі по підготовці та підвищенню кадрів.

В. І. Харченко, В. І. Большаков,
Т. А. Шпаковська
2015 рік

Кафедра матеріалознавства:

- 1 ряд зліва направо:** д.т.н., проф. Сухомлин Георгій Дмитрович;
д.т.н., проф. Носенко Олег Павлович; к.т.н., проф. Харченко Віктор
Іванович; зав. кафедри, ректор ДВНЗ ПДАБА, д.т.н., проф. Большаков
Володимир Іванович; д.т.н., проф. Лаухін Дмитро В'ячеславович;
к.т.н., провідний науковий співробітник Дергач Тетяна Олександрівна
- 2 ряд зліва направо:** к.т.н., доц. Спільник Анатолій Якович;
к.т.н., доц. Чайковский Олег Олександрович; к.т.н., доц. Вашкевич Федір
Федорович; к.т.н., доц. Ротт Наталія Олександрівна;
зав. лабораторії плазмотехнології Журавель Володимир Іванович
- 3 ряд зліва направо:** асист. Федорова Інга Сергіївна; к.т.н., доц. Тюперев Ігор
Анатолійович; асист. Загородній Олексій Борисович;
м.н.с., Лаухін Владислав Дмитрович;
к.т.н., доц. Бекетов Олександр Вадимович; д.т.н., доц. Волчук Володимир
Миколайович; к.т.н., доц. Узлов Олег Володимирович;
інженер, навчальний майстер Трофимова Інна Андріївна;
м.н.с. Любушкін Валерій Іванович; старший лаборант лабораторії
плазмотехнології Лясопа Олександр Володимирович

Висота набрана,
політ нормальний
2019 – 2025 рр...

Станом на 2025 рік на кафедрі працюють д.т.н., проф. В. І. Большаков, В. М. Волчук, В. С. Вахрушева, С. І. Губенко, к.т.н., доц. Н. В. Грузін, О. В. Узлов, ст. виклад. О. Б. Загородній, В. І. Любушкін. Професійний склад викладачів кафедри з багатолітнім науково-практичним досвідом дає змогу проводити на високому навчально-методичному рівні лекційні та практичні заняття.

Починаючи з 2021 року, на кафедрі впроваджена в життя нова освітня програма «Комп'ютерне матеріалознавство і дизайн матеріалів». Тепер наші студенти успішно вивчають новітні дисципліни: «Комп'ютерні технології у матеріалознавстві», «Комп'ютерне планування експерименту у матеріалознавстві», «Основи 2D та 3D моделювання», «Комп'ютерна інженерія матеріалів», «Фрактали в матеріалознавстві» та інші. Такий підхід дав змогу поєднати теорію та практику в єдине ціле завдяки застосуванню новітніх комп'ютерних технологій.

У 2021 році кафедра успішно пройшла акредитацію з освітньо-наукової програми Матеріалознавство третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії» і отримала сертифікат на право проводити навчання та захист дисертаційних робіт на вчену ступінь «Доктор філософії» до 2027 року.

За цей час на кафедрі успішно пройшли захисти докторських та кандидатських дисертацій.

В 2021 році докторську дисертацію захистив к.т.н., доц. нашої кафедри Олександр Бекетов «Теоретичні основи формування субструктури переохолодженого аустеніту та механічних властивостей мікролегованих будівельних сталей», науковий керівник д.т.н., проф. В. І. Большаков.

Анаполій Щудро захистив кандидатську дисертацію на тему «Особливості формування структури і властивостей зони термічного впливу зварних з'єднань із мікролегованих будівельних сталей» в 2020 році (науковий керівник д.т.н., проф. Д. В. Лаухін).

Асистент нашої кафедри Наталія Грузін в 2021 році захистила кандидатську дисертацію «Формування структури, текстури та властивостей пруб у сплавах титана на різних стадіях виробництва» (науковий керівник д.т.н., проф. В. С. Вахрушева).

На здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 132 Матеріалознавство захищено 2 дисертаційні роботи: Юлія Слупська «Особливості моделювання процесів формування структури в зварних з'єднаннях низьковуглецевих низьколегованих сталей», науковий керівник д.т.н., доц. О. В. Бекетов (2022 рік) та Юхим Гезенцвей «Технологічність застосування дрібнозернистих термозміцнених сталей в конструкціях кожухів доменних печей», науковий керівник д.т.н., проф. В. І. Большаков (2022 рік).

Готуються до захисту дисертації: кандидатська О. Б. Загороднього та докторська О. В. Узлова. Для отримання вченого звання доктор філософії готують дисертації пошукувачі А. А. Фортигін та Є. О. Плахтій

Напрямок досліджень кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів:

- технології виробництва високоміцних сталей для зварних металевих конструкцій відповідального призначення;
- концепція надбудови будівель і споруд перших масових серій з використанням металевих каркасів;
- технологія захисту деталей газотурбінних двигунів від високотемпературної газової ерозії;
- фізичне матеріалознавство будівельних сталей, будівельних матеріалів;
- нанотехнології та наноматеріали.

Наукові досягнення кафедри:

- розроблені: нормативно-технічна документація з виробництва високоміцного листового прокату для виробництва будівельних конструкцій та резервуарів; сучасні промислові технології зміцнюючої термічної обробки зварювальних деталей магістральних трубопроводів;
- науково обґрунтована структуроутворююча роль вуглецевих наноструктур у композитних матеріалах;

- запропонована новітня концепція надбудови малоповерхових житлових будинків з використанням сучасних легких сталевих конструкцій з одночасним вирішенням архітектурних та планувальних задач і створенням комплексних систем обслуговування;

- розроблені та запропоновані критерії та моделі формування структури і властивостей товстого листа низьководячистих мікролегованих сталей з окремого і прокатного нагрівів;

- розроблені та освоєні понад 40 видів будівельних матеріалів і виробів на основі відходів металургійної, гірничорудної та хімічної промисловості;

- розробка високоміцних будівельних сталей бейнітного класу;

- вивчення структури сталі на нанотехнологічному рівні;

- підвищення корозійної стійкості труб з низьколегованих і високолегованих сталей;

- розроблені нові багатошарові захисні покриття для виробів авіаційної галузі України на підприємстві «МоторСіч»;

- вдосконалення проектів реконструкцій «хрущівки» (будинків перших масових серій).

До наукової роботи кафедри матеріалознавства і обробки матеріалів ННІ «Придніпровська державна

академія будівництва та архітектури» залучено 100% професорсько-викладацького складу, а також аспірантів, здобувачів, докторантів.

За цей час з 2020 року по 2025 рік пупівку в життя від кафедри отримали більше 200 студентів, що плідно працюють в Україні та в країнах Євросоюзу.

На кафедрі МіОМ студентська молодь активно бере участь у науковій роботі:

2021 р. - Керівництво студенткою Анастасією Сергіївною Несветовою (ПМ-18), переможцем II туру Всеукраїнського конкурсу студентських робіт зі спеціальності «Матеріалознавство», Диплом першого ступеня;

2021 р. - Керівництво студенткою Ангеліною Володимирівною Мосьпан (ПМ-18), призеркою II туру Всеукраїнського конкурсу студентських робіт зі спеціальності «Металургія», Диплом претього ступеня.

Підвищенню якості студентів сприяють їхні стажування на основі договорів про співпрацю з Інститутом чорної металургії ім. З. І. Некрасова (м. Дніпро) та Науково-дослідним інститутом трубної промисловості ім. Я. Ю. Осади (м. Дніпро), Фрайберзькою гірничою академією (Німеччина). Між цими підприємствами і кафедрою існують взаємовигідні контакти щодо коригування навчальних програм,

обміну студентами, забезпечення базами практики, спонсорською допомогою, тощо. Перспективи поліпшення якості підготовки студентів-матеріалознавців: стажування в провідних європейських установах згідно договорів про співробітництво; застосування ресурсів репозитарію та мережі Інтернет; слухання лекцій провідних спеціалістів в даній галузі (2020 рік, В'ячеслав Іванович Куксенко (випускник кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів 2005 року), Агенція атомної енергетики Великобританії)); оновлення комп'ютерного та програмного забезпечення.

Наукова тематика кафедри «Матеріалознавчі основи підвищення експлуатаційних властивостей конструкційних матеріалів». Реєстраційна картка НДДКР Державний реєстраційний номер: 0121U109926. Відкрита дата реєстрації: 18-03-2021. Мета роботи (укр) – Підвищити експлуатаційні властивості конструкційних матеріалів шляхом:

- визначення анізотропії властивостей титанових сплавів при різних схемах навантаження;
- оцінки впливу схеми напруженого стану на рівень залишкових напружень титанових сплавів;
- оптимізації хімічного складу та режимів термічної обробки для отримання структури голчатого фериту в конструкційних сталях;
- розробки складу та технології плазмового напilenня керамічного матричного

композиту для деталей газотурбінних двигунів;
• дослідження кінетики формування та взаємозв'язку нанорозмірних елементів з кінетикою руйнування металопрокату у ферито-перлітному структурному стані; • фізичного моделювання нанорозмірних елементів на кінетику руйнування металопрокату для зварних будівельних конструкцій; • моделювання структури та властивостей матеріалів з використанням теорії фракталів. Пріоритетний напрям науково-технічної діяльності: Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Інше (Нові речовини і матеріали.) Вид роботи: 48 - прикладна Очікувані результати: Вироби технічні, Технології, Матеріали Галузь застосування: Матеріалознавство. Виконавці: д.т.н., проф. В. І. Большаков, д.т.н., проф. В. С. Вахрушева, д.т.н., проф. В. М. Волчук, д.т.н., проф. С. І. Губенко, д.т.н., проф. О. В. Бекетов, к.т.н., доц. Н. В. Грузін, к.т.н., докторант О. В. Узлов, к.т.н., доц. І. А. Тютєєв, к.т.н., доц. С. В. Іванцов, к.т.н., доц. Ю. С. Слупська, ст. виклад. О. Б. Загородній, асп. Г. Торопченєв, О. Бабанко та А. Фортигін.

За останні 4 роки викладачами та студентами кафедри опубліковано 50 робіт, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science (здіяно 95 % викладачів кафедри).

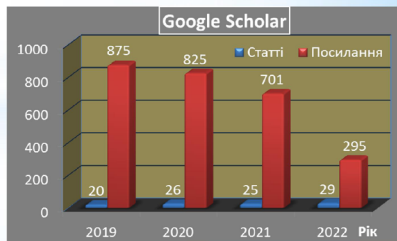
Наукові досягнення кафедри наведені нижче:

НАУКОВІ ПОКАЗНИКИ ТА РЕЙТИНГИ СПІВРОБІТНИКІВ КАФЕДРИ

СПІВРОБІТНИКАМИ КАФЕДРИ ОПУБЛІКОВАНО ЗА ВЕСЬ ЧАС БЛИЗЬКО 300 СТАТЕЙ В БАЗИ ДАНИХ SCORUS ТА 107 СТАТЕЙ В БАЗИ ДАНИХ WEB of SCIENCE.

За останні 4 роки викладачами та студентами кафедри опубліковано 50 робіт, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science (здіяно 95 % викладачів кафедри).

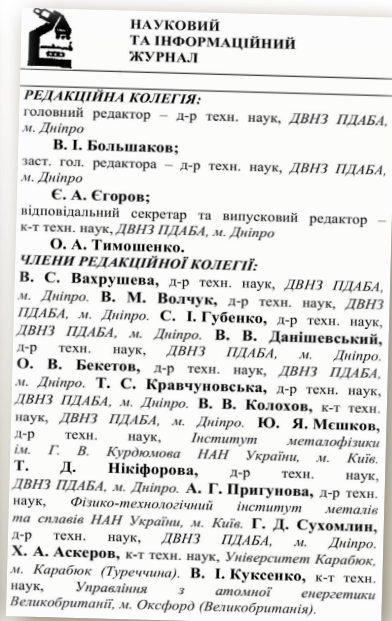
№	ПІБ	Індекс Гірша		
		Google Scholar	Scopus	Web of Science
1	Проф. Большаков В.І.	26	7	6
2	Проф. Волчук В.М.	24	6	1
3	Проф. Губенко С.І.	23	5	3
4	Проф. Дубров Ю.І.	21	1	1
5	Проф. Вахрушева В.С.	6	3	1
6	Проф. Сухомлин Г.Д.	9	4	3
7	Проф. Дергач Т.О.	8	2	2
8	Проф. Бенетов О.В.	4	3	-
9	Проф. Лаухін Д.В.	6	3	-
10	Доц. Узлов О.В.	5	2	-
11	Доц. Тютєрев І.А.	2	3	-
12	Доц. Іванцов С.В.	3	3	-
13	Доц. Грузін Н.В.	2	1	-
14	Асист. Загородний О.Б.	2	1	-
15	Доц. Слупська Ю.С.	1	1	-

В. М. Волчук,
завідувач кафедри МіОМ, д.т.н., професор

Наукові видання, головний редактор В. І. Большаков

Журнал «Матеріалознавство та термічна обробка металів» існував з 1997 по 2023 рік. На його сторінках вчені ПДАБА розміщували свої статті у співавторстві з колегами вишів Франції, Німеччини, Англії, Туреччини, Китаю. Багато років журнал «МТОМ» був осередком цікавих ідей та наукових пошуків.

Окрім того в академії під керівництвом головного редактора В. І. Большакова регулярно виходило ще кілька наукових видань.

Вчора і сьогодні
збірка статей

Вахрушева Віра Сергіївна

доктор технічних наук, професор

**Досвід, традиції, пошук –
багатогранна творчість**

На кафедрі матеріалознавства та обробки матеріалів ПДАБА працюю з 2005 року.

Після закінчення Дніпропетровського державного університету (ДДУ) у 1971 році по спеціальності фізика працювала у Всесоюзному науково-дослідному та конструкторсько-технологічному інституті трубної промисловості (ВНДП). Протягом 34 років пройшла шлях від інженера, аспіранта до заступника директора з наукової роботи. Основна тематика моїх наукових інтересів пов'язана з матеріалами для атомної енергетики та технологіями трубного виробництва. За роки роботи в інституті придбала досвід спілкування з промисловими підприємствами та атомними станціями. У трубному інституті захистила кандидатську і далі докторську дисертації.

Працюючи у ПДАБА, використовую свій досвід при роботі зі студентами та на кафедрі. Викладаю такі дисципліни: фізичні властивості та методи дослідження матеріалів, недосконалості кристалічних решіток та фізика міцності, функціональні матеріали, нові методи

дослідження, фізичні основи розробки матеріалів спеціального призначення та інш.

В період роботи на кафедрі мені була присуджена Державна премія України в галузі науки та техніки. Для мене це була знаменна подія. Нагороду вручав великий вчений – Б. Є. Папон, з яким мені доводилося спілкуватися у моїй науковій роботі. У 2013 році стала професором кафедри МіОМ.

Працюючи на кафедрі матеріалознавства та обробки матеріалів, відчувала творчу атмосферу, яку, безумовно, створив завідувач кафедри, професор В. І. Большаков. Він створив свою наукову школу. Під його керівництвом захищено понад 20 докторських і 30 кандидатських дисертацій.

Він активно підпримував молодих вчених і всіляко допомагав їм у роботі. Багато його учнів стали професорами, завідувачами кафедр та директорами підприємств. Серед них Л. М. Дейнеко, Д. В. Лаухін, Д. Б. Глушкова, В. В. Данішевський, В. М. Волчук, А. В. Бекетов та інш.

Особливо слід відмітити роботу кафедри під керівництвом В. І. Большакова по створенню Вченої ради академії Д 08.085.02 по захисту кандидатських та докторських дисертацій. У Вченій раді захищали дисертації не тільки співробітники академії, а також представники інших міст і країн. Володимир Іванович

був незмінним керівником ради протягом багатьох років. У теперішній час рада продовжує свою роботу під керівництвом професора В. В. Данішевського, а я являюся заступником голови Вченої ради за спеціальністю матеріалознавство. Працівники кафедри є членами ради, що активно працюють.

Співробітники кафедри активно працюють у сфері видавничої діяльності. Традиційно проводять конференції «Стародубовські читання». Ця конференція популярна серед матеріалознавців не тільки міста, але й країни і зарубіжжя, де працюють випускники кафедри. Сьогодні кафедра продовжує багаті традиції, які заклали її засновники і активно розвивається.

Губенко Світлана Іванівна

доктор технічних наук, професор,
академік АН вищої школи України

**Єдність наукових спрямувань,
співпраця, розвиток, плідність**

Нагороди: лауреат премії
Ярослава Мудрого АН ВШ України,
лауреат премії ім. К. Ф. Стародубова

Міжнародної інженерної академії; Почесна грамота Міністерства освіти України, нагрудні знаки “Відмінник освіти України” та «За наукові та освітні досягнення» Міністерства освіти і науки України. Має регіональні відзнаки: Подяка Дніпропетровської обласної Ради, Грамота Дніпропетровської обласної Ради, Відзнака голови облдержадміністрації «За розвиток регіону».

В 2002 році пройшла стажування в Оксфордському університеті (Велика Британія), в 2005 році – в Сілезькому технічному університеті (Польща), в 2014 – 2016 – в Технічному університеті (Варна, Болгарія). Автор близько 1000 публікацій в провідних наукових виданнях України та закордонних виданнях: 29 монографій, у тому числі колективні; 1 підручник з грифом МОНУ, 9 навчальних посібників; статті в журналах бази SCOPUS - 139, в базі Web of Science – 95; співавтор 19 Патентів України та авторських свідоцтв СРСР.

Дійсний член міжнародних наукових товариств: Асоціація матеріалознавців України, ASM International. Член редколегії міжнародних та українських наукових журналів: *Journal Of Material Science And Technology Research* (France-United Kingdom); Українського журналу будівництва та архітектури; *Material science. Nonequilibrium phase transformations* (Bulgaria); *Machines, Technologies, Materials* (Bulgaria).

Коло наукових інтересів фізичне матеріалознавство. Наукові спрямування:

Розробка теоретичних основ трансформації неметалевих включень та міжфазних границь включення-матриця та їх впливу на формування структури залізних сплавів за послідовних або комплексних обробках в умовах дії високоенергетичних, теплових, деформаційних та електромагнітних полів; встановлення причин зниження технологічної пластичності високолегованих пружних та листових сталей; вивчення закономірностей зносу транспортного металу; дослідження закономірностей формування і розпу алмазу у чавуні; зміцнення металів і сплавів при лазерній та вибуховій дії, а також лазерному легуванні; розробка бейнітних сталей для залізничних коліс підвищеної міцності та надійності.

Читаю дисципліни: Матеріалознавство; Фізика руйнування конструкційних матеріалів; Фізико-хімічні

методи аналізу; Механічні властивості і конструкційна міцність матеріалів; Основи металургійного виробництва; Кристалохімія; Фізичні основи розробки та виробництва сучасних будівельних матеріалів.

Працюю на кафедрі матеріалознавство та обробка матеріалів УДУНТ: ННІ Придніпровська академія будівництва та архітектури з 2021 року. До того працювала на кафедрі матеріалознавства НметАУ (зараз – УДУНТ: ДМетІ).

Багато років кафедри ПДАБА (зав. каф. В. І. Большаков) і НМетАУ (зав. каф. Ю. М. Таран) співпрацювали у проведенні наукових досліджень та науково-технічних конференцій. Тривалий час була членом спеціалізованої ради Д08.085.02 (ПДАБА) з присудження докторських та кандидатських ступенів.

Результатом співпраці кафедр ПДАБА і НМетАУ є видані наукові посібники:

– Таран Ю.М., Губенко С.І., Большаков В.І., та ін. Нові матеріали. (Дніпропетровськ, Арт-Пресс, 2001, 154 с.);

– Таран Ю.М., Губенко С.І., Большаков В.І., та ін.. Теорія рідкого, кристалічного та аморфного стану речовини, (Дніпропетровськ, Пороги, 2001, 184 с.);

– Губенко С.І., Большаков В.І. Фізичні основи пластичної деформації металів. Дніпропетровськ, ПДАБА, 2004, 126 с.

– Большаков В.І., Губенко С.І. Металознавство та термічна обробка металів. Дніпропетровськ, ПДАБА, 2004, 146 с.

– Большаков В.І., Губенко С.І. Юрій Миколайович Таран. Бібліографія вчених України. Київ, Наукова думка, 1997, 96 с.

В. І. Большаков, Ю. М. Таран, С. І. Губенко.

Міжнародний Конгрес з термічної обробки та інженерії
поверхні, Італія, Флоренція, 1998 рік

У 1998-199 роках під керівництвом Ю. М. Тарана та В. І. Большакова спільно із закордонними колегами проведена робота по ушануванню пам'яті засновника металознавства як науки Д. К. Чернова. Проведено міжнародну конференцію зі спадщини Д. К. Чернова, встановлено новий пом'ятник на Полікуровському кладовищі у м. Ялта, де похований видатний вчений, випущена збірка наукових праць.

Волчук Володимир Миколайович

доктор технічних наук, професор,
завідувач кафедри

**Знайшов своє гідне місце у
колективі колег та однодумців!**

Я закінчив у 1999 році Дніпропетровський державний університет, фізичний факультет, кафедру експериментальної фізики. З грудня 1999 року по листопад 2002 року навчався в аспірантурі Придніпровської державної академії будівництва та архітектури на кафедрі матеріалознавства та обробки матеріалів. У 2004 р. захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю 05.02.01 «Матеріалознавство» на тему: «Розробка та дослідження методу визначення якісних характеристик металу на основі аналізу фрактальної розмірності його мікроструктури» (науковий керівник д.т.н., професор Дубров Юрій Ісайович) в ПДАБА. У 2008 році отримав вчене звання доцента кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів ПДАБА.

У 2015 році захистив докторську дисертацію за спеціальністю 05.02.01 «Матеріалознавство» на тему: «Розробка наукових основ оцінки механічних властивостей сортового чавунного валку з метою підвищення їх зносостійкості» (науковий керівник д.т.н.,

професор Большаков Володимир Іванович) у ДВНЗ ПДАБА. Нагороди: • Почесна грамота за наукові досягнення III ступеня Дніпропетровської обласної державної адміністрації (2006 р.); • За заслуги перед Академією державних навчальних закладів Російської академії наук і мистецтв (2015); • срібна медаль академіка М. С. Будникова (2015); • медаль «За наукові досягнення» імені академіка К. Ф. Стародубова (2016); • Грамота Департаменту науки і освіти Дніпропетровської облдержадміністрації (2024).

Являюсь автором близько 150 публікацій у провідних наукових виданнях України та зарубіжних виданнях, 6 монографій, 1 навчального посібника з грифом МОН України, 2 патентів України та 7 авторських свідоцтв на праці України. Сфера наукових інтересів – матеріалознавство, теорія фракталів і мультифракталів, математичне моделювання, системний аналіз.

У 2020 році мене було обрано завідувачем кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів.

За час своєї роботи на кафедрі матеріалознавства та обробки матеріалів з 2004 року я плідно співпрацював з вченими-дослідниками В. І. Большаковим, В. І. Харченко, Г. Д. Сухомлиним, О. П. Носенко, В. С. Вахрушевою, Ф. Ф. Вашкевичем, А. Я. Спільником, О. О. Чайковським та багатьма іншими. Науковими керівниками для мене стали проф. В. І. Большаков та Ю. І. Дубров, що розкрили

переді мною світ науки, за що я їм вдячний від усього серця. Особливо теплими словами хочеться згадати В. І. Харченко, який розповідав мені про традиції нашої кафедри, співробітників та їх досягнення. Пам'ять по цю чудову людину завжди збережеться у моєму серці. Багато практичних навичок я почерпнув у доцентів нашої кафедри Ф. Ф. Вашкевича та А. Я. Спільника, ст. викладачів О. Б. Загороднього та В. І. Любушкіна.

Крокую по життю з рідною кафедрою з 1999 року і щасливий, що знайшов своє гідне місце у колективі колег та однодумців!

Грузін Наталія Вячеславівна

кандидат технічних наук, доцент

**Шлях до науки: відданість,
прагнення, досягнення**

Кафедра матеріалознавства та обробки матеріалів Придніпровської державної академії будівництва та архітектури за свою 80-річну історію стала осередком розвитку науки, навчання та виховання нових поколінь фахівців. Вона об'єднала людей, які не просто працюють, а живуть своєю справою, присвячуючи себе майбутньому студентів та науковим пошукам. Для мене ця кафедра – не просто місце роботи, а простір реалізації моїх професійних ідей та особистісного зростання.

Мій шлях на кафедру розпочався у 2016 році, коли я після кількох років наукових досліджень на посаді молодшого наукового співробітника лабораторії Експериментальних і наукових досліджень ДВНЗ ПДАБА долучилася до викладацького складу в якості асистента. З того часу кожен рік, кожен навчальний курс, кожен студент та кожен науковий виклик відкривав нові горизонти, змушував шукати рішення та розвиватися разом з колегами й студентами. У 2021 році я захистила кандидатську дисертацію на тему «Формування структури, текстури та властивостей трубу сплавах титану на різних стадіях

виробництва», під науковим керівництвом лауреата Державної премії, доктора технічних наук, професора Вахрушевої Віри Сергіївни. 29 червня 2021 р. мені було присвоєно науковий ступінь кандидата технічних наук за спеціальністю 05.02.01 – Матеріалознавство, а вже 27 квітня 2023 р. отримала вчене звання доцента.

Проте наукова діяльність – це не лише робота над власними дослідженнями, а й співпраця з однодумцями, спільні зусилля задля розвитку кафедри. З 2018 по 2020 р.р. була виконавцем у держбюджетній темі кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів: «Розробка інноваційних технологій виробництва низьколегованих сталей з використанням нанодисперсних модифікаторів на металургійних підприємствах України» (№ держреєстрації 0118U10033). Разом з д.т.н., проф. В. С. Вахрушевою брали участь у господарських договорах, присвячених дослідженню технологічному прокату типанових труб на заводі ВО «ОСКАР». Публікації цих досліджень розміщені у провідних міжнародних фахових виданнях, індексованих у Scopus та Web of Science, профорієнтаційна робота – усе це стало невід’ємною частиною моєї професійної діяльності. Особливу гордість викликає той факт, що разом із колегами ми не просто викладаємо дисципліни, а впроваджуємо інноваційні підходи: досліджування мікроструктури

на металографічному мікроскопі, використання 3D-принтеру для друку полімерних композицій, експрес-випробування на твердість або міцність, використання зразків реальних дефектів, отриманих на заводах-виробниках для діагностики. Ці приклади не лише підвищують інтерес студентів, але й формують інженерне мислення, практичні навички та зв'язок з реальним виробництвом.

Ще одним важливим аспектом мого життя на кафедрі є робота з молоддю. Взаємодія зі студентами не обмежується лише аудиторними заняттями. Це участь у наукових заходах, конференціях, залучення до досліджень, підтримка їхніх ініціатив. Бачити, як наші студенти перетворюються на впевнених у собі фахівців – це найбільша нагорода.

За ці роки кафедра стала для мене другою домівкою, місцем, де я змогла реалізувати себе як педагог, науковець, наставник. Тут панує особлива атмосфера підтримки, співпраці, взаєморозуміння – те, що формує міцний колектив та дозволяє розвивати науку і навчання на найвищому рівні.

Окрім наукової та викладацької діяльності, я активно долучаюся до громадського життя академії. Як начальник відділу профорієнтаційної роботи та маркетингу, я брала участь по залученню молоді до навчання в нашій академії

і безпосередньо до спеціальності 132 Матеріалознавство кафедри матеріалознавства і обробки матеріалів, проводила профорієнтаційні зустрічі зі школярами, організовувала інформаційні кампанії. Також, будучи заступником відповідального секретаря приймальної комісії по факультету Інформаційних технологій і механічної інженерії, сприяю ефективному проведенню вступної кампанії. Участь у громадських ініціативах кафедри та академії дозволяє мені бути ближчою до студентів, допомагати їм адаптуватися та розвивати власний потенціал.

Сьогодні, озираючись на 80-річний шлях кафедри, розумію, що наша спільна справа має неоціненне значення для розвитку науки, промисловості та освіти в Україні. І я пишаюся тим, що є частиною цієї великої родини. Попереду – нові виклики, нові можливості, нові відкриття. Але найголовніше – попереду майбутнє, яке ми створюємо разом, працюючи на кафедрі матеріалознавства та обробки матеріалів.

Загородній Олексій Борисович

старший викладач

35 років життя разом з академією

Я прийшов працювати в Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут 2 січня 1990 року техніком першої категорії в лабораторію плазмотехнології, яка була окремим структурним підрозділом. Завідувачем лабораторії тоді був О. Є. Вязовий, науковим керівником В. І. Большаков. На той час в лабораторії працював злагоджений творчий колектив: В. І. Харченко, Ф. Ф. Вашкевич, В. І. Журавель, Ю. І. Хоменко, О. В. Зайцев, В. М. Рябуха, О. В. Чепелев, згодом приєднався В. І. Любушкін. В ті складні для країни часи ми змогли довести свою спроможність в галузі плазмотехнологій і уклали договір з Запорізьким машинобудівним конструкторським бюро «Прогрес» ім. академіка О. Г. Івченка, обійшовши при цьому в конкурсі декілька інших ВУЗів, включаючи російські. Співпраця з ЗМКБ приває до цих пір.

У 1992 році був переведений на посаду інженера другої категорії НІКу кафедри технології металів. У ті часи проводились активні роботи з організації технологічних ділянок плазмового напилення та електродугової металізації по всій країні (м. Дніпропетровськ, м. Одеса,

м. Орджонікідзе, м. Новомосковськ). Також проводились науково-дослідні роботи та приймалась активна участь у наукових конференціях.

У 1993 року був переведений майстром виробничого навчання кафедри технології металів. При цьому продовжував активну участь у науково-технічній діяльності кафедри та лабораторії плазмотехнології.

З 1999 по 2019 працював асистентом кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів. В цей період був куратором груп матеріалознавців, науковим керівником дипломних робіт з розробки та дослідження плазмових покриттів.

У 2019 році переведений на посаду старшого викладача кафедри МiОМ. З 2020 року переведений на посаду завідувача лабораторії кафедри. Щорічно працюю в технічній службі приймальної комісії факультету інформаційних технологій та механічної інженерії, беру участь у профорієнтаційній та науковій роботі кафедри у галузі розробки плазмових покриттів. Є співавтором більше 20 статей у наукових журналах, одна з них у Доповідях Національної академії наук України, та дві у збірниках, які входять до SCOPUS.

Ось так і пролетіли 35 років життя разом з академією. Я вдячний людям які були поряд, які ділилися знаннями та життєвим досвідом.

Любушкін Валерій Іванович

старший викладач

Три десятиліття праці з однодумцями

Після закінчення механічного факультету Дніпропетровського інженерно-будівельного інституту постало питання вибору подальшої діяльності молодого інженера.

На подвір'ї інституту мене зустріли Большаков Володимир Іванович, ректор інституту, та Харченко Віктор Іванович, керівник кафедри технології металів. Вони запропонували залишитися працювати в інституті на кафедрі. Таким чином мій трудовий шлях розпочався в 1993 році на кафедрі технології металів на посаді стажера-дослідника у лабораторії Плазмотехнологій. Керівником лабораторії був доцент кафедри В'язовий Олександр Юхимович.

Робота в лабораторії для молодого спеціаліста була дуже цікавою. Мені пощастило працювати в колективі наукових співробітників: Журавель Володимир Іванович, Загородній Олексій Борисович, Вашкевич Федір Федорович, Спільник Анатолій Яковлевич. Там я отримав свій перший практичний дослідницький досвід. Колектив лабораторії тісно співпрацював з підприємствами авіаційної

промисловості. Договірні роботи продовжуються і по теперішній час.

З 1996 року мені була запропонована робота майстром виробничого навчання, а потім навчальним майстром кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів.

З 2012 року я був переведений молодшим науковим співробітником в лабораторію Експериментальних наукових досліджень Придніпровської державної академії будівництва та архітектури.

У 2020 році мене призначили начальником договірного відділу академії. А з 2023 року я поєдную цю посаду з викладацькою роботою старшого викладача на кафедрі матеріалознавства та обробки матеріалів.

Єрко Олена Юріївна

секретар кафедри

Хай це буде так завжди!

На кафедрі «Матеріалознавства та обробки матеріалів» я прийшла працювати секретарем восени 2022 року. Загалом, в Придніпровській академії будівництва та архітектури працюю з 2015 року, починаючи з ІОЦ (Інформаційно-обчислювальний центр).

В період роботи в ІВЦ (2015 – 2021 рр.) наш підрозділ займався: впровадженням в навчальний процес пакетів прикладних програм і пакетів САПР; консультуванням та забезпеченням методичними документами щодо їхнього практичного застосування.

З 2021 р. до теперішнього часу працюю на кафедрі матеріалознавства та обробки матеріалів секретарем кафедри.

Викладачі кафедри – це професіонали, люди з Великої літери, які прагнуть навчити, передати свій досвід і знання студентам у цей дуже непростий час.

Наш маленький, але дуже дружний колектив кафедри завжди надихає на працю, що дає змогу з усмішкою йти на роботу. Хай це буде так завжди!

Люблячий дідусь, людина принципів і величезної любові та поваги до України

Спогади онуки, к.т.н., доцента Нечепуренко Дар'ї Сергіївни

Багато хто знав Харченка Віктора Івановича як викладача, професора, проректора, науковця, колегу, товариша..., а для мене він завжди був люблячим дідусем, людиною принципів і величезної любові та поваги до України.

Пам'ятаю, коли у 2000 році я з батьками переїхала на якийсь час жити за кордон, дідусь мені написав: «Давай домовимося: з побою будемо спілкуватися епістолярним жанром, а з твоїми батьками – телефоном», і так воно і було – я і сьогодні пендіпно зберігаю листи від нього. Разом з листами дідусь надсилав вирізки з газет, новини, вірші, «сподіваючись, що кожен з нас знайде для себе щось

цікаве». Це могли бути статті про вечорниці напередодні Водохрещі, «щоб я не забувала наші звичаї»; або ж вирізки з академічної газети «Молодий будівельник» з рубрики «Наша пісня, наша слава». Дідусь завжди спілкувався українською мовою і змалку привчав мене любити рідну мову, українські пісні, традиції та звички.

Щороку 23 серпня за традиційною схемою дідусь піднімав у себе на дворі прапор України, а День незалежності святкував з родичами на дачі, з приготуванням степової каші, а на наступний ранок – юшки з риби, що зловили напередодні.

Дідусь любив українську пісню, мав чудовий баритон і ще зі студентських часів активно брав участь у художній самодіяльності: у виставі музичного театру ДІБІ, майстерно виконував партію Євгенія Онегіна. Але більш за все він любив співати українські народні пісні під акомпанемент оркестру народних інструментів. У колі друзів і знайомих на різних зібраннях і гуляннях він був головним заспівувачем і часто його приймали «на біс». З роками це перетворилося на сімейні традиції. На свята і дні народження в дідуся і бабусі завжди був повний дім. І звичайно не обходилося без співу у дружньому колі. Особливо мені запам'яталися в його виконанні «Розпрягайте, хлопці, коні» і «На коня!».

Дідусь дуже любив приймати у себе гостей, збирати у своєму домі велику родину і друзів. Навіть обладнав на дворі спеціальне місце для відпочинку – під грушою. І обов'язково кожні такі збори мали бути зафіксовані в об'єктиві його фотоапарату. Я любила горпати сторінки фотоальбомів за чашечкою чаю і розпитувати про події, відображені на світликах.

А ще дідусь сам писав вірші, найчастіше – побажання та привітання до визначних сімейних подій: мені на 25-річчя, бабусі на діамантове весілля, до дня народження, ювілею. Я обожнювала приходити до них у гості і друкувати на друкарській машинці, яка стояла на горищі. Мені було байдуже, що друкувати, аби тільки дозволили чи доручили якесь завдання. На ній він друкував і свої вірші.

Десятки років дідусь вів щоденники. Це були не щоденні записи, але більш-менш регулярні. На деяких сторінках можна знайти його роздуми, знакові події, але частіше – це примітки щодо погоди і температури повітря та пам'ятки про те, що, коли і де він посадив. Бо ще однією пристрастю дідуса по життю було садівництво, він дуже любив вирощувати квіти. На дворі в бабусі і дідуса можна було зустріти жоржини, нарциси, тюльпани, лілії, гіацинти, рябчики, айстри, півонії, хризантеми, ромашки, пикуму, клематиси і ще багато різних рослин, чий назви я навіть і не знаю. Моєю улюбленою квіткою

була деревоподібна півонія, яку дідусь привіз з Ботанічного саду – найпрекрасніша з усіх, що мені доводилося бачити.

Дідусь завжди вмів знаходити радість у простих речах – у теплій зустрічі, у гарній пісні, у цвітінні улюблених квітів. Він залишив нам не лише спогади, а й цілу спадщину любові до рідної землі, до сім'ї, до традицій. Його мудрість, жарти, пісні, листи – усе це живе в наших серцях, у родинних історіях, у спогадах, які передаватимемо далі.

І хоча його вже немає поруч, я знаю: варто лише почути знайому мелодію української пісні, відкрити старий фотоальбом чи перечитати рядки з його листів – і він знову поруч, зі своїм теплом і любов'ю.

Оптика історичних подій академії

На початку нашого нарису автори, спираючись на конкретні факти 80-річного розвитку кафедри матеріалознавства та обробки матеріалів ПДАБА, стверджували думку про безперервність наукових пошуків у загальному прогресі навколишнього світу. А закінчуючи нашу розповідь і подорожуючи різними корпусами вишу, ми ще раз впевнилися в історичній спадкоємності процесу. Як показує оптика історичних академічних подій, не тільки три столітніх каштани охороняють наше життя, його безперервність теж підтверджують прекрасні мистецькі твори, що знаходяться в різних корпусах академії і які були створені в різні часи.

Один з них – це чудова фреска, що зберігалася з ХІХ століття і знаходиться вона на стіні спортивного комплексу академії, який побудовано на місці Хрестовоздвиженського військового храму. Ця стародавня фреска продовжує дарувати свою красу і сьогодні нашим студентам та викладачам.

Естафету краси фрески продовжують сучасні віпражі, що зустрічають всіх, хто підіймається сходами головного корпусу. Яскрава життєстверджуюча палітра сучасних віпражів запевняє нас у непереможності віри у добро та красу, що панують на Землі з давніх-давен.

Т. А. Шпаковська, член Національної спілки журналістів
України, лауреат премії ім. А. Ф. Стародубова

Хрестовоздвиженський військовий храм, 1912 р.
Фрагменти автентичних фресок

Вітражі на сходах центрального корпусу ННІ ПДАБА

Зміст

В.І. Харченко, В.І. Большаков, Т.А. Шпаковська, В.М. Волчук. Замість епіграфа кілька рядків спостережень авторів.....	3
Кафедра технології металів. 1945 – 1999 рр.....	4
Перші кроки – поєднання попереднього досвіду з найсучаснішими ідеями. 1945 – 1985 рр.....	5
Нові ідеї, нові пошуки. 1986 – 1998 рр.....	8
Кафедра матеріалознавства та обробки матеріалів. 1999 – по теперішній час.....	10
Висота набрана, поліп нормальний. 2019 – 2025 рр.....	33
Наукові видання, головний редактор В. І. Большаков.....	42
Вчора і сьогодні. Збірка статей.....	44
Вахрушева Віра Сергіївна. Досвід, традиції, пошук – багатогранна творчість.....	45
Губенко Світлана Іванівна. Єдність наукових спрямувань, співпраця, розвиток, плідність.....	48
Волчук Володимир Миколайович. Знайшов своє гідне місце у колективі колег та однодумців!.....	52
Грузін Наталія Вячеславівна. Шлях до науки: відданість, прагнення, досягнення.....	55

Загородній Олексій Борисович. 35 років життя разом з академією.....	59
Любушкін Валерій Іванович. Три десятиліття праці з однодумцями.....	61
Єрмо Олена Юріївна. Хай це буде так завжди!.....	63
Люблячий дідусь, людина принципів і величезної любові та поваги до України. Спогади онуки	
Нечепуренко Дар'ї Сергіївни	64
Шпаковська Тетяна Андріївна. Оптика історичних подій академії.....	68

Наукове видання
Час пошуків та відкриттів приває...
Історичний нарис
Вчора та сьогодні
Збірка статей

Українською мовою
В.І. Харченко, В.І. Большаков,
Т.А. Шпаковська, В.М. Волчук

Укладач текстів, літературний редактор,
відповідальна за випуск
Т. А. Шпаковська

Дизайн обкладинки, художнє редагування,
комп'ютерна верстка
Л. В. Ямніч

Підписано до друку . Формат 60х84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура літературна. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. . Обл.-видавн. арк.
Наклад прим. Зам. №
Віддруковано:

Навчально-науковий інститут
«Придніпровська державна академія
будівництва та архітектури»
вул. Архітектора Олега Петрова, 24-а, м. Дніпро, 49005

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовників і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 1291 від 20.03.2003